



EUROPOS SĄJUNGA
Europos fondas trečiųjų
šalių piliečių integracijai



SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA



TJA



Lygių
galimybių
kontrolieriaus
tarnyba

E I F 2010 4 15 I P 4

Projektas vykdomas įgyvendinant Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijai 2010 m. metinę programą.

KONSULTAVIMO IR INFORMAVIMO CENTRAS PLUS

SOCIALINIO DARBUOTOJO KONSULTACIJŲ PROGRAMA

darbui su Trečiųjų Šalių Piliečiais

Programą parengė:

Socialinė darbuotoja Simona Jaglinska

Programą patvirtino:

Centro vadovė Aistė Bartkevičienė

2011-03-17

2011, Vilnius

TIKSLAS – teikti socialines paslaugas trečiųjų šalių piliečiams (toliau TŠP), padėti spręsti jų socialines problemas ir palengvinti integraciją į visuomenę.

Sėkminga imigrantų integracija yra ir svarbiausia Lietuvos visuomenės integralumo bei darnos joje išsaugojimo priemonė. Ji taip pat prisidėtų prie pozityvesnio Lietuvos gyventojų požiūrio į atvykstančius TŠP (ES migracijos politikos iniciatyvų poveikis, 2008).

Bus teikiamos šios socialinės paslaugos:

- **Informavimas;**
- **Konsultavimas;**
- **Tarpininkavimas ir atstovavimas;**
- **Sociokultūrinės paslaugos.**

Dirbant su TŠP bus taikomi šie socialinio darbo metodai:

- **Individualios konsultacijos;**
- **Savipagalbos grupės;**
- **Socioedukacinės grupės.**

Individualios konsultacijos.

Individualių konsultacijų metu bus renkama TŠP anamnezė, nustatoma socialinė diagnozė ir numatoma atitinkama intervencija. Suteikus planuotą pagalbą, bus atliekamas rezultatų įvertinimas.

Konsultuojant pasirenkama įgalinimo strategija. Taikant įgalinimo strategiją, klientas skatinamas pats spręsti savo problemas: aktyviai veikti, mąstyti, prisiimti atsakomybę (Socialinis darbas. Profesinė veikla, metodai ir klientai, 2010). Pasirinkta įgalinimo strategija sukuria aktyvius, lygiaverčius, bendradarbiaujančius, socialinio darbuotojo ir kliento santykius.

Individualių konsultacijų metu socialinis darbuotojas atliks socialinio mediatoriaus vaidmenį ir, esant poreikiui, suteiks informaciją apie švietimo sistemą ir paslaugas Lietuvoje, apie sveikatos priežiūrą, informuos būsto įsigijimo ir/ar registravimo klausimais, socialinės paramos ir socialinių išmokų klausimais, nukreips konsultuotis pas kitus kompetentingus specialistus arba į atitinkamą instituciją.

Savipagalbos grupės.

Tai įvairių problemų sprendimo būdas, pagrįstas asmeninės patirties dalijimusi nedidelėje grupėje. Savipagalbos grupės nariai yra tie žmonės, kurie nori padėti ne tik sau, bet ir kitiems, patyrusiems panašių sunkumų (Muceniekas, 2003). Svarbiausios savipagalbos grupių savybės: narystė, atvirumas, konfidencialumas, veiklus dalyvavimas ir pagarba (Socialinis darbas. Profesinė veikla, metodai ir klientai, 2010).

Dirbant su TŠP tikslinga organizuoti savipagalbos grupes, nes grupės narius sieja panašios problemos:

- imigravę TŠP išgyvena kultūrinį šoką;
- patiria socialinės, politinės, ekonominės ir kultūrinės aplinkos pokyčius;
- imigrantai iš pažeidžiamų grupių dėl rasinių, kultūrinių skirtumų dažnai patiria socialinę atskirtį, rasinę, religinę diskriminaciją;
- susiduria su būsto, įsidarbinimo, sveikatos, mokymosi ir persikvalifikavimo problemomis;
- patiria kalbos barjerą ir pan (Trečiųjų šalių piliečių integracijos įgyvendinimo vadovas, 2009).

Savitarpio pagalbos grupės sukuria bendruomeniškumo jausmą, tarpusavio kontaktai skatina viltį, išmokstama lengviau ir greičiau adaptuotis visuomenėje. Be to, dalyvaudami savipagalbos grupėje žmonės yra ne tik pagalbos gavėjai, bet kartu ir pagalbininkai kitiems. Galėjimas padėti kitam ir reikalingumo jausmas kelia savivertę (Kočiūnas, 1998), todėl tikslinga tokias grupes organizuoti su TŠP.

Pradedančioje savipagalbos grupėje iniciatyvos gali imtis socialinis darbuotojas, bet vėliau jis grupėje atliks facilitatoriaus funkciją, iniciatyvą perleisdamas grupės nariams.

Socioedukacinės grupės.

Tikslinga organizuoti socioedukacines grupes dirbant su TŠP, nes veikla šių grupių metu yra nukreipta į asmens visapusišką galių plėtojimą ir ugdymą, užtikrinant jo pilnutinę socializaciją jį supančioje aplinkoje. Ši veikla padeda įgalinti individą prisitaikyti prie vykstančių pokyčių. Socioedukacinė veikla (angl. social-educational activity) – tai kryptinga socialinė, ugdomoji veikla, kurios metu padedama žmogui spręsti iškilusias gyvenimo ir veiklos problemas (Štuopytė, 2010). Organizuojant socioedukacines grupes, pirmiausiai siekiama atsižvelgti ir atliepti TŠP individualius poreikius ir reikmes, vystyti jų socialinius ir komunikacinius įgūdžius.

TŠP taip pat planuojama teikti **sociokultūrinės paslaugas** (filmų peržiūros, kultūriniai ir integraciniai vakarai, pokalbių vakarai ir pan.). Remiantis Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymu (2004), *sociokultūrinė veikla – specifinė bendruomenės veiklos sritis, kuri sudaro palankias sąlygas bendruomenei realizuoti socialinius, kultūrinius ir švietėjiškus poreikius, siekiant integruotis į visuomenę*. Organizuojama sociokultūrinė veikla padės TŠP susipažinti su Lietuvos kultūra, papročiais ir tradicijomis, sudarys sąlygas išreikšti savo nuomonę, pasidalinti požiūriais, pasiūlys prasmingus laisvalaikio praleidimo būdus, siekiant TŠP socializacijos ir įgalinimo.

TŠP bus konsultuojami remiantis:

- **Goupal-McNicol multikultūriniu multimodaliniu-multisisteminiu metodu.**
- **savivaldaus mokymosi koncepcija.**

Goupal-McNicol multikultūrinis multimodalinis-multisisteminis metodas.

Goupaul-McNicol (1997) tvirtina, kad socialiniai edukatoriai bei praktikai turėtų atsižvelgti į daugelį etninių mažumų gyvenimo sričių, įskaitant šeimos sanklodą bei jos struktūrą, tradicines vertybes bei normas, šeimos dinamiką bei vaidmenis, socializacijos praktikas, stresą sukeliančius veiksnius, kurie daro įtakos psichologiniam vystymuisi, socialinės pagalbos sistemas ir kultūrai būdingą elgseną (Casas 1985; Goupaul-McNicol 1997; iš Moon, 2008). Idėja, kad elgesys negali būti suprantamas atskirai nuo kultūrinio konteksto, kuriame jis pasireiškia, parodo organizmo bei jo aplinkos sąveikos svarbą.

Remiantis multikultūrine-multimodaline-multisistemine koncepcija, žmogus turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į rasinius, kultūrinius, religinius bei politinius skirtumus, kartu atsižvelgiant į skirtingas tradicijas, vertybes bei įsitikinimus, kurių vyraujančioji dauguma dažnai nevertina. Be to, multikultūrinė-multimodalinė-multisisteminė koncepcija pabrėžia daugelio modalumų sąveiką – elgsenos, poveikio, pojūčių, įsivaizdavimų, pažinimo, tarpasmeninių ir biologinių santykių.

Goupaul-McNicol (1997) pastebėjo, kad multimodalinis vertinimas sutelkia dėmesį į elgseną, kuri paprastai asmeniui teikia laimės, ir į tai, kaip asmuo elgiasi, kai jis arba ji jaučia tam tikrus jausmus (poveikis), kaip ir kokie yra pojūčiai (pvz., kančios, skausmai), ir kokios įtakos turi elgsenai bei jausmams. Be to, tikslas yra ištirti, kaip asmuo supranta savo kūną bei savo paties įvaizdį, kaip asmens supratimas veikia jo emocijas ir kokie jo intelektualiniai interesai. Taip pat tiriama, kas asmens gyvenime yra svarbiausi žmonės (tarpasmeniai santykiai) ir kaip jie veikia asmenį.

Pagal Goupaul-McNicol (1997), multisisteminė koncepcija turi dvi pagrindines ašis:

- I ašis – gydymo/pagalbos procesas, susideda iš pagrindinių intervencijos proceso sudedamųjų dalių: susitikimo, įsitraukimo, vertinimo, problemos sprendimo ir pagalbos – visi skirti reorganizuoti bei pakeisti šeimos sistemas.
- II ašis – daugiasisteminiai lygiai, susideda iš tokių lygių, kuriais sociodekatorius ir/arba socialinio darbo praktikas gali suteikti gydymą/pagalbą, pavyzdžiui, asmens, artimiausių giminaičių, tolesnių giminaičių, ne kraujo giminaičių, draugų, bažnyčios, bendruomenės, socialinių paslaugų tarnybų ir kitų išorinių sistemų (Projekto paraiška, 2010).

Savivaldaus mokymosi koncepcija.

Savivaldaus mokymasis – procesas, kuriame pagrindiniu dėmesio objektu tampa besimokantysis, pasižymintis atitinkamomis asmeninėmis savybėmis ir yra įvaldęs socialinę bei vadybinę kompetencijas, jis tikslingai projektuoja mokymosi procesą, vadovauja asmeniniam mokymosi procesui, padedant kitiems arba be kitų pagalbos, analizuoja asmenines vertybes, nuostatas, valdo ir reflektuoja asmenines emocijas, kas sudaro prielaidas spręsti iškilusias problemas priimant sprendimus mokymosi erdvėje ir tokiu būdu savivaldaus besimokantysis vysto žmogiškąjį ir socialinį kapitalą. Tačiau kai, savivaldaus mokymosi dėmesio objektu tampa pažeidžiamiausios socialinės grupės: neįgalieji, onkologiniai ligoniniai bei jų šeimos, pagyvenę asmenys, pabėgėliai ir imigrantai, kurių tikslas – įveikti sunkumus, susidariusias beviltiškas situacijas, pakeisti gyvenimą, tinkamiausias būdas realizuoti savivaldų mokymąsi galėtų būti neformali ir/arba informali mokymosi sistema (Bartkevičienė, Žydžiūnaitė, 2010).

Planuojami pasiekti rezultatai

Socialinio darbuotojo konsultacijos	20 TŠP suteiktos socialinio darbuotojo konsultacijos
-------------------------------------	--

NAUDOTA LITERATŪRA

1. Gvaldaitė L., Švedaitė L. Socialinio darbo metodai. Vilnius: Spauda, 2005.
2. Socialinis darbas. Profesinė veikla, metodai ir klientai. Vadovėlis. Vilnius: Mykolo Romerio Universitetas, 2010.
3. Muceniekas G. Jūs ne vieni! Savipagalbos grupės. Praktinis vadovas norintiems burti savipagalbos grupes ir joms vadovauti. Vilnius: UAB „Infosiūlas“, 2003.
4. Paraiška dėl projekto finansavimo pagal Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijai 2010 m. Metinę programą. Projekto pavadinimas „Konsultavimo ir informavimo centras PLIUS“.
5. Trečiųjų šalių piliečių integracijos įgyvendinimo vadovas. Leidinį parėnė Tarptautinė Migracijos Organizacija. Vilnius: UAB „Baltijos kopija“, 2009.
6. Europos Sąjungos migracijos politikos iniciatyvų poveikis Lietuvai ir Lietuvos tikslai formuojant Europos Sąjungos politiką legalios ir nelegalios migracijos srityje. Santrauka. Viešosios politikos ir vadybos institutas. Vilnius, 2008.
7. Bartkevičienė A., Žydžiūnaitė V. Complexity of the concept of self-directed learning // Applied research in health and social sciences: interface and interaction. – 2010, Nr. 1 (7), p. 95-104.
8. Hernandez-Plaza S., Alonso-Morillejo E., Pozo-Munoz C. Social Support Interventions in Migrant Populations // British Journal of Social Work. – 2006, Nr. 36, p. 1151–1169.
9. Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymas: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 07 15 įsakymas Nr. IX-2395. // Valstybės žinios. – 2004, Nr. 120-4435.
10. Štuopytė E., Savanorių mokymasis vykdant socioedukacinę veiklą nevyriausybinėse organizacijose // Socialiniai mokslai. – 2010, Nr.2 (68), p. 123-130.